

než toto nebezpečí stíhá strany i v případech jiných, na př. v § 918 obč. zák. čl. 356 obch. zák. Rozumí se samo sebou, že tu není povinnosti, nýbrž jen oprávnění dáti lhůtu k vyjádření a že strana dá lhůtu jen, když jí na tom záleží, aby byla odstraněna nejistota, zda smlouva platí, čili nic.

Že strana svéprávnosti nabyvší může dáti na jevo své setrvání ve smlouvě i činem konkludentním, netřeba vzhledem k § 863 obč. zák. blíže odůvodňovati.

Plenární usnesení ze dne 12. února 1924, číslo pres. 796/23.

*Rozhodovati o podmíněném odsouzení povolán jest soud
prvé stolice (v porotním řízení soudní dvůr porotní)
i tehda, když teprve nálezem opravné stolice vzešla nut-
nost, aby o podmíněném odsouzení bylo uvažováno nebo
znovu uvažováno.*

Praxe Nejvyššího soudu není za jedno v otázce, kdo povolán jest rozhodovati o podmíněném odsouzení, byl-li teprve zrušovací soudem vydán nález odsuzující nebo trest snížen na míru, při níž podmíněné odsouzení může vůbec přicházeti v úvahu. V jedněch nálezech rozhodnuto zrušovací soudem i o podmíněném odsouzení, v jiných ponecháno toto rozhodnutí soudu první stolice.

Učiněn proto k příkazu ministerstva spravedlnosti generální prokuraturou námět, by otázka byla předložena plenárnímu senátu Nejvyššího soudu.

Plenární senát zodpověděl otázku shora uvedenou právní zásadou.

D ů v o d y :

Podle § 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění: »O podmíněném odsouzení rozhoduje soud první stolice, v porotním řízení soudní dvůr porotní.«

Mohlo by se zdáti, že v tomto ustanovení má býti zdůrazněno, že o podmíněném odsouzení rozhoduje soud. Oporu pro tento výklad skýtalo by na prvý pohled porovnání § 7 (1) v § 12 (1) zákona, podle něhož o podmíněném propuštění nerozhoduje soud, nýbrž komise pro podmíněné propuštění z trestu.

Přes to dlužno onen výklad odmítnouti, poněvadž již v §§ 1 a 4 zákona jest jasně a nepochybně vysloveno, že o podmíněném odsouzení rozhoduje soud, takže ustanovení § 7 (1) zákona, kdyby zase jen totéž chtělo naříditi, bylo by zcela zbytečným.

Spočívá tudíž těžisko § 7 (1) zákona v řešení otázky, který soud má o podmíněném odsouzení rozhodovati. Tuto otázku pak řeší § 7 (1) zákona způsobem, veškeru pochybnost vylučujícím, v ten rozum, že rozhodovati o podmíněném odsouzení přikázáno jest soudu první stolice, v porotním řízení soudnímu dvo-ru porotnímu.

Nutno však jíti dále a vykládati § 7 (1) zákona tak, že nemluví se tam o soudu první stolice jen se zřetelem k případům, ve kterých již obsahem nálezu první stolice ukládá se soudu této stolice, by uvažoval o podmíněném odsouzení, nýbrž že zákon má též a hlavně na mysli případy, kde teprve obsahem nálezu opravné stolice zavdává se podnět k povinné úvaze neb opětné úvaze o podmíněném odsouzení. Neboť, přikázáno-li soudu, by rozhodoval o podmíněném odsouzení, a vydal-li již soud první stolice odsuzující nálezu, při čemž podmíněné odsouzení přichází v úvahu, jest samozřejmým, že tento soud rozhodne i o podmíněném odsouzení. Poněvadž nelze se o zákonodárci domnívati, že naříditi chtěl, co jest samozřejmým, dlužno v § 7 (1) zákona spatřovati nařízení pro případy, jež samozřejmými by nebyly, a těmito případy jsou právě ony, o nichž shora řečeno, že i je a hlavně je má § 7 (1) zákona na zřeteli.

Jakkoliv zákon dlužno vykládati z něho sama a nepovšimnutým musí zůstat, co zákonodárce zamýšlel, ale v zákoně nevyjádřil, sluší přece s povděkem uvítati poznatek, že smysl, jenž podává se z výkladu zákona, shoduje se se smyslem, jenž zákonodárce zákonu dáti zamýšlel. A k tomuto potěšujícímu poznatku vede probádání dějin § 7 (1) zákona.

V prvotním vládním návrhu zákona o »podmíněném odsouzení a propuštění«, jenž sdělen byl Nejvyššímu soudu k posudku, nebylo ustanovení, obdobného § 7 (1) zákona. Toto ustanovení pojata teprve do vládního návrhu zákona o podmínečném odsouzení a propuštění, jenž předložen byl 8. října 1919 Národnímu shromáždění (tisk 1688). V důvodové zprávě k vládnímu návrhu podotčeno k ustanovení § 7 (1) na str. 13 toto: »O přípustnosti nebo nepřípustnosti podmínečného odkladu trestu rozhodne vždy soud první instance, i když odsuzující rozsudek vynesla instance vyšší nebo snížila-li přisouzený trest na míru, při níž je podmíněné odsouzení přípustno. Výrok soudcovský je tu závislý na přímém osobním dojmu prvního soudce a nebylo by

proto správné, aby bylo zůstaveno soudu vyššímu, který zpravidla nemá možnosti poznati obviněného osobně a posuzuje věc pouze podle spisů«. Ve zprávě právního výboru k vládnímu návrhu zákona o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění (tisk 1714) odkázáno na důvodovou zprávu, k osnově zákona připojenou. Při jednání o zákonu v 84. shůzi Národního shromáždění dne 17. října 1919 zmínil se o věci pouze zpravodaj těmito slovy: »Pokud jde o instanci, která má vysloviti, že trest se odkládá, tedy proti mému názoru vláda žádá, aby bylo to ponecháno i při porotě soudcům zkoušeným. Nemám konečně ničeho proti tomu« (těsnopisecká zpráva, str. 2549).

Lze stranou ponechati otázku, zda vládním návrhem zvolený a zákonodárcem přijatý postup byl doporučitelným, čili nic. Tolik jest jisto, že onen postup jednak nepřispívá ku zjednodušení věci a k urychlenému vyřešení otázky, zda trest bude či nebude vykonán, což jest v zájmu jak obviněného tak zejména i účelu trestu a účinnosti potrestání, jednak, že i přes ustanovení § 7 (1) zákona zbudou případy, v nichž o podmíněném odsouzení bude rozhodovati soud vyšší stolice, ač neměl možnosti, poznati obviněného osobně, a posuzuje věc podle spisů právě v otázce, v níž rozhoduje volné uvážení a onen přímý dojem, jež nelze ve spisech podchyti.

Vychází-li se z pozitivního předpisu § 7(1) zákona, nemůže býti pochybno, že o podmíněném odsouzení rozhoduje soud první stolice (soudní dvůr porotní) i v případech, o nichž činí se zmínka v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona.

Dlužno však zabývati se i dalšími ještě možnostmi, při nichž otázka rovněž přichází v úvalu.

Jsou to především možnosti, nastávající v případech, kde vyšší stolicí pozměněna kvalifikace trestného činu.

Zůstane-li přes změnu v kvalifikaci činu při trestu nebo, bude-li následkem změněné kvalifikace činu vysloven trest, při němž jest podle § 1 zákona podmíněné odsouzení vyloučeno, zůstane, pokud se týče stane se otázka podmíněného odsouzení bezpředmětnou. Jinak se má věc v případě, kde jak nižší stolicí, tak i přes změněnou kvalifikaci činu vyšší stolicí vysloven byl trest, při němž vzhledem k ustanovení § 1 zákona podmíněné odsouzení jest zásadně přípustným. Změnou v kvalifikaci činu utvoří se tu na prospěch, onde v neprospěch obžalovaného nový stav věci a nutno ponechati soudu první stolice rozhodnutí o tom, zda i za změněné kvalifikace má obžalovanému býti podmíněné odsouzení přiznáno, či odepřeno. V těchto případech bude nutno,

zrušiti též výrok nižší stolice o podmíněném odsouzení a uložiti prvé stolici, by znovu o otázce rozhodla. To zdá se býti nepochybným ve dvou nejkrajnějších případech. Na jednom křídle je případ, kde obžalovaný byl uznán vinným v nižší stolici zločinem, ve vyšší stolici přestupkem (přečinem), na druhém křídle je případ opačný, kde obviněný byl uznán vinným v nižší stolici přestupkem (přečinem), ve vyšší stolici zločinem. Ani v tom, ani v onom případě nemůže přirozeně obstáti rozhodnutí prvé stolice o podmíněném odsouzení, zejména, kdyby se zároveň jednalo o použití § 2 zákona. Co zvláště se týče případu, kde obžalovaný byl uznán vinným v nižší stolici zločinem, ve vyšší však pouhým přestupkem, nutno i tu ponechati výrok o podmíněném odsouzení soudu sborovému (soudnímu dvoru porotnímu) a nelze výrok o podmíněném odsouzení přikázati soudu okresnímu, poněvadž brání tomu zvláštní předpis a důvod § 7 (1) zákona, jemuž musí ustoupiti povšechná, na jiných důvodech spočívající zásada § 288, čís. 3 rak. tr. ř.

Než mezi těmito nejzazšími body jsou případy, v nichž není věc tak samozřejmou, jež však dlužno důsledně týmž způsobem posuzovati. Jsou to případy, kde změnou kvalifikace zůstane nedotčen druh trestného činu, nýbrž uzná se jen na odchylnou skutkovou podstatu téhož druhu trestných činů, kde tedy zločin zůstane zločinem, přečin přečinem, přestupek přestupkem, ale stává se jiným zločinem, přečinem nebo přestupkem, než který v něm shledala nižší stolice. I v těchto případech dlužno si dáti otázku, zda za změněného stavu v otázce viny dlužno podmíněné odsouzení přiznati či odepřiti; není pro tento výrok bez dalšího bezvýznamným, zda na př. obžalovaný byl uznán vinným zločinem krádeže či zločinem zpronevěry, přestupkem podílnictví na krádeži či přestupkem koupě podezřelých věcí atd. I tyto rozdíly mohou býti spolurozhodujícími pro podmíněné odsouzení a dlužno zhodnocení i těchto rozdílů ponechati soudu prvé stolice, jenž jest povolán, o podmíněném odsouzení rozhodovati. Výrokem, že tyto rozdíly nemají vlivu na podmíněné odsouzení, vsáhala by opravná stolice do rozhodovací moci prvé stolice.

Posléze dlužno ještě uvažovati o případech, kde podán opravný prostředek do výroku o podmíněném odsouzení. Podána-li do výroku o podmíněném odsouzení pouze zmateční stížnost pro právně pochybený výklad ustanovení zákona o podmíněném odsouzení a opravná stolice vyhoví zmateční stížnosti, vzejde nutnost, by se zřetelem k správnému smyslu zákona bylo znovu uvažováno o skutkových předpokladech takto správně pojatého zákona a by volně

hodnocení těchto předpokladů stalo se se zřetelem k pravému smyslu zákona. Toto hodnocení nemůže však předsevzítí opravná stolice, nýbrž musí je zrušením výroku o podmíněném odsouzení ponechatí soudu první stolice.

Pakli však výrok o podmíněném odsouzení napaden odvoláním, obrací se toto právě a jedině proti volnému hodnocení skutkových předpokladů výroku první stolicí a musí se odvolání dostati vyřízení stolicí opravnou. Vyřízení to může záležeti jen v tom, že opravná stolice přezkoumá hodnocení skutkového stavu a buď napadený výrok ponechá v platnosti nebo jej nahradí výrokem novým ve věci samé. V těchto případech přes ustanovení a motivy § 7 (1) zákona rozhoduje opravná stolice o podmíněném odsouzení a rozhoduje o nich zpravidla na základě spisů právě ve směrech, ve kterých osobní znalost obžalovaného může snad míti nikoli podřízený význam.

Napaden-li výrok o podmíněném odsouzení i zmateční stížností i odvoláním, dlužno nejprve vyřídití zmateční stížnost a další postup je pak určen osudem zmateční stížnosti.

Samo sebou se rozumí, že ve všech uvedených případech musí věc úplně již býti vyšetřena. Není-li tomu tak, nutno ponechatí první stolicí, aby, čeho třeba, ještě vyšetřila a pak znovu rozhodla.

Plenární usnesení ze dne 7. dubna 1924, čís. pres. 1510/23.

Peněžité pohledávky a závazky, vytčené v §u 1. nařízení vlády ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n. nemohou po dobu platnosti tohoto nařízení jakož i dalších nařízení ze dne 19. prosince 1921 čís. 472, ze dne 22. prosince 1922 čís. 377 a ze dne 13. prosince 1923, čís. 236 sb. z. a n. býti soudně vymáhány ani tehdy, byly-li vyloučeny ze soupisu podle §u 2. nařízení vlády republiky čsl. ze dne 7. srpna 1922, čís. 265 sb. z. a n., a platí i ohledně těchto závazků předpisy §§ 2. až 4. nařízení vlády čís. 173 z r. 1921, po případě čís. 472 z r. 1921.

V rozhodnutí svém ze dne 13. března 1923, R I 173/23, uveřejněném pod čís. 2372 sbírky rozhodnutí ve věcech civilních, pořádané z příkazu předsednictva Nejvyššího soudu, vyslovil Nej-